

פרשת פנחס

פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר.. הָשִׁיב אֶת חַמְתִּי ... בְּקִנְאוֹ אֶת קִנְאֹתֵי בְּתוּכֶם... (כה, יא)

פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן הָשִׁיב אֶת חַמְתִּי מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִנְאוֹ אֶת קִנְאֹתֵי בְּתוּכֶם וְלֹא כְלִיתִי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִנְאֹתֵי, לְכֵן אָמַר הַנְּבִי נִתַּן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם.

האם אתה קנאי לה? '

הפרשה פותחת בתיאור השכר שקיבל פינחס על המעשה האמיץ עליו קראנו בפרשה הקודמת. לאחר שעם ישראל התפתה אחרי בנות מואב, נגרר לעבודת אלילים, והגיע לשיא השפל כאשר נשיא שבט שמעון לקח אישה נוכרית, הבת של אחד מחשובי מדיין לעיני כל עדת ישראל. ובעוד שאף אחד לא ידע מה לעשות, קם פנחס ודקר את שניהם למוות לעיני כולם. מעשה זה השיב את הסדר לכנו ועצר את המגיפה הנוראה שבאה בגלל חטא העם.

אך למרות המעשה הנכון והאמיץ, היו עדיין כאלה שרננו אחרי פנחס בטענה שמניעיו אינם כל כך טהורים. כפי שמביא **רש"י** (פרק כה יא) שהיו השבטים מדברים עליו ומבזים אותו. והיו אומרים: "הראיתם בן פוטי זה, שפיטם אבי אמו עגלים לעבודת אלילים, והרג נשיא שבט מישראל?" כלומר לאחר מעשה שהוא אמיץ לכל הדעות. מעשה שכולם ידעו שבגללו נפסק ההרג מעל עם ישראל, עדיין היו כאלה שמצאו בפנחס דופי. טענתם היתה שעם העבודה זרה שעבדו ישראל לא הייתה לפנחס בעיה, כי הרי הוא נכדו של יתרו שהיה כהן מדיין, והיה בעברו מפטם עגלים לעבודה זרה. ובגלל ששורש זה של עבודה זרה עבר גם אליו, לא מיחה בידי עובדי העבודה זרה. וכנראה שגם במעשה זה, שהרג הוא נשיא מישראל, ודאי גם פה מעורבים כל מיני מניעים פסולים, והמעשה אינו טהור.

בתשובה לכל אלו, ובמטרה לפרסם את שמו ולתת לו שכר על מעשיו, כרת הקב"ה ברית עם פנחס והבטיח לו כי כל זרעו אחריו יזכה בכהונת עולם. ועוד כותב הקב"ה בתורה: "פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן הָשִׁיב אֶת חַמְתִּי." כלומר, ייחס הכתוב את פנחס לאהרון הכהן [סבו מצד אביו], ולא ליתרו [שהיה סבו מצד אמו]. בכדי לומר, שלא היו מניעים כל שהם במעשה של פנחס, אלה רק קנאה צרופה ונקייה לה' כמו שהייתה לאהרון הכהן.

ונשאלת השאלה, מהי קנאה לה? מתי אדם יודע שבאמת הוא מקנא לה, והמניעים שלו לא נובעים מנקודה אישית פסולה?

לפני שנענה נקדים ונאמר שקינאה נכנסת באדם בשני מקרים: **א.** שיש דבר שאדם מאוד רוצה, ובטוח הוא שדבר זה צריך להיות שלו. **ב.** שלקחו לאדם דבר ששייך לו.

להבנה של העניין, ישנה גמרא שמספרת: "תנו רבנן, מעשה בצדוקי אחד שניסך על גבי רגליו, ורגמוהו כל העם באתרוגיהן" (סוכה דף מח:). הגמרא במסכת סוכה מספרת על אדם צדוקי שאינו מאמין בדברי חכמים, ששפך את מי ניסוך המים על רגליו במקום על המזבח, [ניסוך המים לא כתוב בתורה שבכתב, אלא נלמד מן דרשה מפסוקי התורה. ולכן הצדוקי שפך את המים על רגליו להראות שאין מצווה כזו בתורה] ואז ברגע אחד, כל האנשים שהיו בסביבתו באותו זמן בבית המקדש, בלי אומר ודברים זרקו עליו את אתרוגיהם והרגוהו. וכל כך למה? בגלל קינאה שהייתה בהם לדברי חכמים, ברגע שבה אדם

פרשת פנחס

ומבזה את מה שקדוש להם, הם לא חושבים אפילו עוד רגע נוסף, וזורקים עליו את הדבר הראשון שנמצא בידיהם. אדם שמקנא לדבר מסוים, מרגיש הוא שייכות עמוקה לדבר. כפי שהרגישו העם את עלבונה של התורה, ואת עלבונם של דברי חכמים, והרגישו שזהו עלבונם שלהם ממש. שאדם מקנא הוא מרגיש חייב לעשות מעשה, הוא מרגיש חייב למחות! אדם שלא מוחה, כנראה שדבר זה לא בנפשו, קרוב לוודאי שדבר זה לא כל כך מפריע לו, ולכן לא מתפרצת ממנו כל תגובה.

וחלילה לנו מלחשוב שאנו מדברים על תגובה כשל פנחס, לקחת רומח בידינו ולהניף אל על את כל מי שגורם לנו לשינוי מצב רוח. וכדברי הגמרא במסכת יבמות (דף סה:): "אמר רבי אילעא משום רבי אלעזר בן רבי שמעון, כשם שמצווה על אדם לומר דבר הנשמע, כך מצווה על אדם שלא לומר דבר שלא נשמע." **למרות שיש גם בימינו מצוות תוכחה, אין אנו יכולים לפעול ולנהוג ככל העולה על רוחנו על מנת להוכיח, גם אם עולה בנו קנאה עד אין קץ, ואנו לא מסוגלים להתאפק. העם הוא לא אותו עם, וגם אנחנו לא בדיוק פנחס...**

בשביל לקנא לה' לא צריך לעבור על החוק, לשרוף פחים או להסית לרצח רח"ל. נבין זאת ממה שמספרים על אדם אחד שהגיע אל **החפץ חיים** זצ"ל וסיפר לו על העיר שממנה הוא בא. ומספר שהמצב בעיר לא פשוט, קמו אנשי השכלה שפרצו את חומת הדת, וכבר ישנם חנויות שאינן כשרות, ובעיות צניעות וסכנת התבוללות, ואין מי שישגיח ואין מי שיעשה, ופונה הוא לחפץ חיים ושואל אותו: "יאמר נא לי הרב, איך ניתן להמשיך? מה יש ביכולתי לעשות?" ענה לו הרב החפץ חיים: "**להתעלף כבר התעלפת?**"

רוצה לדעת אם אתה מקנא לה'? בוא נראה עד כמה זה כואב לך?! נראה עד כמה זה אכפת לך?! אדם שמרגיש את הכאב של הקב"ה מתמלא צער בראותו חילול ה', כואב לו על חילולי השבת, על החינוך הכללי שמדרדר, כואב הוא על כך, שלאן שלא פונים יש חוסר צדק ועוולה. **אם אתה מזיל בימים אלו דמעה על בית המקדש שחרב ובגיננו אנו עדיין בגלות הקשה הזאת, זה מראה שאכפת לך, זה מראה שבית המקדש שייך גם לך. זוהי קנאה אמתית לה'!**

מקור: hayom.org.il